

अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांना महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्याकडून घेण्यात येणा-या अभियांत्रिकी सेवा व राज्य दुर्यम न्यायिक सेवा स्पर्धा परीक्षेचे पूर्व प्रशिक्षण देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रशिक्षण २०१४/प्र.क्र. ५३/ का. १७
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, विस्तार इमारत, मुंबई - ३२
दिनांक : २ डिसेंबर, २०१४

वाचा :- शासन शुद्धीपत्रक, आदिवासी विकास विभाग क्र.बियुडी-२०१४/प्र.क्र.०८/का-६, दि.२२ सप्टेंबर, २०१४.

प्रस्तावना:

मागील काही वर्षात महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्याकडून सरळ सेवेने भरण्यात आलेल्या अनुसूचित जमातीच्या प्रवर्गातील उमेदवारांच्या निवडीबाबतच्या आकडेवारीकडे पाहिले असता महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट-अ व गट-ब संवर्गातील पदांसाठीच्या स्पर्धा परीक्षेकरिता अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी ७ % आरक्षण असूनही अनुसूचित जमातीचे उमेदवार उपलब्ध होत नाहीत किंवा या पदांच्या स्पर्धात्मक भरती प्रक्रियेत अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील उमेदवार अन्य प्रवर्गाच्या उमेदवारांच्या तुलनेत अंतिम निवडीत मागे पडतात, असे शासनाच्या निदर्शनास आलेले आहे. अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील अशा उमेदवारांना महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या स्पर्धात्मक परीक्षेस बसण्यास प्रोत्साहित करण्यासाठी व त्यांची सर्वकष पूर्वतयारी करून घेण्यासाठी काही ठोस प्रशिक्षण कार्यक्रम/प्रशिक्षण शिबिरांचे आयोजन करणे आवश्यक आहे. जलसंपदा विभागाने महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवांमधील महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत सरळ सेवेने भरण्यात येणा-या अभियांत्रिकी पदांबाबत स्पर्धा परीक्षेचे पूर्व प्रशिक्षण अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील उमेदवारांना देण्याबाबतचा प्रस्ताव आदिवासी विकास विभागाकडे सादर केला आहे. तसेच राज्य दुर्यम न्यायिक सेवा प्रवेश प्रशिक्षण देण्यासाठी बार कॉसिल ॲफ महाराष्ट्र ॲण्ड गोवा या संस्थेमार्फत पूर्व प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्याबाबतचा प्रस्ताव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे यांनी सादर केलेला आहे. वरील दोन्ही प्रस्तावांच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्यामार्फत घेण्यात येणा-या अभियांत्रिकी सेवा (Engineering Services) व राज्य दुर्यम न्यायिक सेवा (Judicial Services) स्पर्धा परीक्षेचे पूर्व प्रशिक्षण उपरोक्त दोन संस्थामार्फत अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांना देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

जलसंपदा विभागाने सादर केलेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट- “अ” व गट- “ब” संवर्गातील पदांसाठीच्या स्पर्धा परीक्षेसाठीची पूर्वतयारी करून घेण्याकरिता त्या विभागाच्या अधिपत्त्याखालील महाराष्ट्र अभियांत्रिकी प्रशिक्षण प्रबोधिनी, नाशिक

(Maharashtra Engineering Training Academy, Nasik) यांच्या अधिनस्त असलेल्या (१) मेटा प्रशिक्षण केंद्र, नाशिक व (२) मेटा, प्रादेशिक प्रशिक्षण केंद्र, नागपूर यांच्यामार्फत तसेच डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी),पुणे यांनी सादर केलेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने राज्य न्यायिक दुय्यम सेवेतील पदांकरिता बार कौंसिल ॲफ महाराष्ट्र ॲण्ड गोवा (बीसीएमजी) या संस्थेमार्फत स्पर्धा परीक्षा पूर्व प्रशिक्षण देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. अभियांत्रिकी सेवा स्पर्धा परीक्षेच्या पूर्व प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे:-

पात्र लाभार्थी :- या स्पर्धा परीक्षेच्या पूर्व तयारीसाठीच्या प्रशिक्षणासाठीचा लाभार्थी हा राज्यातील महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगमार्फत घेतल्या जाणा-या महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट-अ आणि गट-ब साठीच्या स्पर्धा परीक्षेसाठी अर्ज केलेला/बसण्यास इच्छूक असणारा, राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या प्रवर्गातील बी.ई.(स्थापत्य) ही पदवी धारण केलेला असावा.

प्रशिक्षणार्थीची निवड :- महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट-अ आणि गट-ब करिता पदांची जाहिरात प्रसिध्द केल्यानंतर अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील ज्या उमेदवारांनी या पदांसाठी आयोगास ॲनलाईन (Online) अर्ज पाठविलेले आहेत अशा उमेदवारांची माहिती जलसंपदा विभाग व आदिवासी विकास विभागाच्या अधिनस्त असलेल्या अनुक्रमे महाराष्ट्र अभियांत्रिकी प्रशिक्षण प्रबोधिनी (Maharashtra Engineering Training Academy) नाशिक व आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (Tribal Research & Training Institute) पुणे या संस्थांमार्फत मिळवून सदर उमेदवारांची प्रथमतः पूर्व चाळणी/चाचणी (Pre Scanning Test) घेण्यात येईल.

पूर्व परीक्षेसाठीचे प्रशिक्षण :- पूर्व चाळणी (Pre Scanning Test) परीक्षेमध्ये निवड झालेल्या कमाल ६० उमेदवारांनाच (प्रत्येक संस्थेत ३० प्रमाणे) आयोगाच्या पूर्व परीक्षेच्या तयारीसाठी प्रवेश देण्यात येईल. सदरचा पूर्व परीक्षेसाठीचे प्रशिक्षण कालावधी २ महिन्यांचा राहील.

मुख्य परीक्षेसाठीचे प्रशिक्षण :- महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट-अ व गट-ब च्या पदांकरिता आयोगाची पूर्व परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या अनुसूचित जमातीच्या कमाल ६० उमेदवारांना मुख्य परीक्षेसाठीच्या प्रशिक्षणासाठी प्राधान्याने प्रवेश देण्यात येईल. त्यानंतरही जागा शिल्पक असल्यास पूर्व तयारीचे प्रशिक्षण न घेतलेल्या अनुसूचित जमातीच्या इतर विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात येईल. सदरचा मुख्य परीक्षेसाठीचे प्रशिक्षण_कालावधी ४ महिन्यांचा असेल.

मुलाखतीची तयारी :- आयोगाच्या मुख्य परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील उमेदवारांची मुलाखतीसाठीची सर्वकष तयारी प्रशिक्षण संस्थेकडून करून घेण्यात येईल.

प्रशिक्षण सुविधा:-

- (१) प्रशिक्षणार्थीना प्रशिक्षणाच्या ठिकाणी राहण्याची व जेवणाची व्यवस्था मोफत करण्यात येईल.
- (२) एका स्पर्धापरीक्षा पूर्वतयारीच्या प्रशिक्षण शिबीरात उपरोक्त प्रत्येक संस्थेत कमाल ३० प्रशिक्षणार्थीना प्रशिक्षण देण्यात येईल.
- (३) प्रशिक्षणाच्या ठिकाणी स्पर्धा परिक्षेसाठी आवश्यक संग्रह ग्रंथालय (Library) ची व्यवस्था करण्यात येईल.
- (४) उपरोक्त प्रशिक्षण संस्थांमधून प्रशिक्षणार्थीना देण्यात येणा-या पूर्व तयारीसाठीच्या प्रशिक्षण कार्यक्रमाची आखणी महाराष्ट्र अभियांत्रिकी प्रशिक्षण प्रबोधिनी, नाशिक या संस्थेकडून महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट-अ व गट-ब मधील पदांसाठी विहित केलेल्या अभ्यासक्रम (Syllabus) नुसार करण्यात येईल.
- (५) तसेच या स्पर्धात्मक परीक्षांसाठीची प्रशिक्षणार्थीची संपूर्ण तयारी करून घेण्यासाठी आवश्यक असणा-या तज्ज्ञ प्रशिक्षकांच्या नेमणूका देखील महाराष्ट्र अभियांत्रिकी प्रबोधिनी नाशिक या संस्थेकडून करण्यात येतील.

प्रशिक्षणाचा खर्च :-

सदर प्रशिक्षणासाठी प्रति लाभार्थी प्रतिदिन खर्च खालीलप्रमाणे असेल :-

अ.क्र	खर्चाची बाब	प्रति प्रशिक्षणार्थी/प्रति दिवस खर्च रक्कम रुपये
१	भोजन खर्च (चहा, नाश्ता, भोजन)	रु.३००/-
२	वसतीगृह निवासखर्च शासकीय दराने	रु. ५०/-
३	व्याख्याते मानधन खर्च ९० मिनिटांचे एक सत्र याप्रमाणे दिवसाचा चार सत्र. अशासकीय व्याख्याते संख्या $4 \times$ मानधन दर रु.६०० = २४०० प्रतिदिन प्रति प्रशिक्षणार्थी $2400/30 = 80/-$	रु ८०/-
४	वाहन खर्च	रु ५०/-
५	प्रशिक्षण साहित्य व्याख्यानाच्या टिप्पण्या इत्यादि	रु १२०/-
	एकूण खर्च प्रति प्रशिक्षणार्थी प्रतिदिन	रु ६००/-

अ.क्र.१ व २ येथील खर्च प्रशिक्षण कालावधीत प्रशिक्षणार्थी जेवढे दिवस निवासी असतील तेवढे दिवस व अ.क्र. ३ ते ५ येथील खर्च जेवढे दिवस प्रत्यक्ष प्रशिक्षण असेल तेवढया दिवसांसाठी अनुज्ञेय राहील.

३. राज्य दुर्योग न्यायिक सेवेतील (Judicial Services) स्पर्धा परीक्षेच्या पूर्व प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे :-

(१) बार कौंसिल ऑफ महाराष्ट्र आणि गोवा (बीसीएमजी) या संस्थेमार्फत अनुसूचित जमातीच्या प्रवर्गातील ७५ प्रशिक्षणार्थीकरिता सदरचा १ वर्षाचा पूर्व प्रशिक्षण कार्यक्रम राहील. सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमाकरीता प्रत्येक महसूली विभागातील प्रशिक्षणार्थी निवडले जातील याची डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे यांनी दक्षता घ्यावी.

(२) प्रत्येक आठवड्यात शनिवार व रविवार असा दोन दिवसांचा प्रशिक्षण कार्यक्रम राहील. सदरच्या प्रत्येक दिवशी ३ तास व्याख्यान राहील. शनिवारी दिड-दिड तासांची २ व्याख्याने व रविवारच्या दिवशी प्रश्नोत्तराचे सत्र राहील. सदर ठिकाणी कार्यरत असलेले न्यायाधिश हे सत्राच्या अध्यक्षपदी राहतील.

(३) प्रशिक्षणार्थीच्या भोजन व निवासाची व्यवस्था बार कौंसिल ऑफ महाराष्ट्र आणि गोवा (बीसीएमजी) यांचेमार्फत करण्यात येईल.

(४) प्रशिक्षणार्थीना प्रवासासाठी येणारा खर्च त्यांना देण्यात येणा-या विद्यावेतनातून करावा.

प्रशिक्षण खर्च:-

अ.क्र	खर्चाचा तपशिल (७५ प्रशिक्षणार्थीकरीता)	एकूण खर्च
१	प्रति विद्यार्थी विद्यावेतनासाठी रु.२०००/-प्रति महिना	रु.१८,००,०००/-
२	निवास व्यवस्था, भोजन व्यवस्था, प्रशिक्षण साहित्य, प्रशिक्षक यांचे मानधन, कर्मचारी वृद्धासाठी येणारा खर्च प्रति वर्षी रु. ९३,०००/-	रु.९,७५,०००/-
३	शासकीय प्रकाशने, पुस्तके इ. साठी प्रति विद्यार्थी रु. २०००/-	रु.१,५०,०००/-
४	प्रशिक्षणार्थीना इंटरनेटसह संगणक सुविधा पुरविणे	रु. ५०,०००/-
५	बार्टीला अदा करावयाचा प्रशासकीय खर्च (१३ % प्रमाणे)	रु.३,८६,७५०/-
	एकूण	रु. ३३,६१,७५०/-

४. उपरोक्त खर्च कमाल मर्यादित प्रशिक्षणार्थीच्या प्रत्यक्ष संख्येनुसार व प्रशिक्षणाच्या कालावधीनुसार महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट-अ व गट-ब च्या पदांसाठीच्या प्रशिक्षणासाठी मेटा, नाशिक व राज्य दुर्यम न्यायिक सेवेतील स्पर्धा परीक्षेच्या प्रशिक्षणासाठी बार्टी, पुणे या संस्थांना अनुज्ञेय राहील.

५. सदर दोन्ही प्रशिक्षण कार्यक्रमाकरिता आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांना “सनियंत्रक अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा निधी आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांच्यामार्फत मेटा, नाशिक व बार्टी, पुणे यांना उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

६. उपरोक्त दोन्ही प्रशिक्षणांवर होणारा खर्च मागणी क्र. टी-५ मुख्य लेखाशिर्ष २२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना ०२, अनुसूचित जमातीचे कल्याण, ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०२) जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना - राज्य योजनातर्गत योजना, (०२) (३६) अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारतीय व राज्य प्रशासकीय सेवेची संधी प्राप्त करून देण्यासाठी त्यांना संघ लोकसेवा आयोग / महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून घेण्यात येणा-या स्पर्धा परिक्षांचे प्रशिक्षण देणे (२२२५डी३८७) ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशिर्षाखालील मंजुर अनुदानातून खर्ची टाकण्यात यावा.

७. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ७११/व्यय-१४, दि. २६-८-२०१४ नुसार प्राप्त सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४१२०२१७१७५३११२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(चं.ज. देशपांडे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई-३२
- मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२

३. मा. मंत्री/ राज्य मंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव
४. सर्व मा. मंत्री
५. सर्व मा. राज्यमंत्री
६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र -१/२, मुंबई / नागपूर
७. महालेखापाल (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र -१/२, मुंबई / नागपूर
८. महासंचालक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन प्रशिक्षण संस्था, पुणे
९. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
१०. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
११. मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी प्रशिक्षण प्रबोधिनी, दिल्लोरी मार्ग, नाशिक-४
१२. अप्पर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर, अमरावती, नाशिक व ठाणे
१३. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई -३२
१४. सर्व उपसचिव, आदिवासी विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई - ३२
१५. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय
१६. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१७. वित्त विभाग (व्यय १४), मंत्रालय, मुंबई -३२
१८. जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२
१९. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२०. कक्ष अधिकारी, का-६, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
२१. निवड नस्ती (का.१७)